
CS-VERSLAG – RIEN DE RUIJTER

Ondanks de Corona beperkingen toch nog een goed gevuld CS-verslag. Na het schrijven van dit verslag liggen er echter niet veel waarnemingen meer voor het volgende CS-verslag. Dus als jullie nog wat hebben liggen, stuur het dan snel op, want als jullie dit lezen ben ik al weer bezig met het laatste verslag voor dit jaar.

Het nu volgende verslag kwam tot stand door meldingen van: Arie Twigt, Ellen van der Niet, Martin Cadée, Wil Schipper, Jacob Hes, Josefien de Moel, Rob Dekker, Marja van de Berg, Wilbert Kerkhof, Wim Kruiswijk, Dennis Leeuw, Yvonne Koning, Linda Keesman, Peter Huwae, Boet van Heugten, Henk Mulder, Lucette Robertson, Valentin Engelbos, Astrid Vis en mijzelf.

WIJEREN

Twee meldingen van wakame *Undaria pinnatifida* kwamen van Rob Dekker en Marja van den Berg. Op 21-06 vonden ze deze soort bij paal 11 op Texel, en een dag later bij paal 12. Ikzelf vond op 23-06 bij Egmond (paal 41) twee takjes kernwier *Mastocarpus stellatus* en op 04-08, ook bij Egmond (paal 41), een riemwiervoetje *Himanthalia elongata* met de roodwiertjes druifwier *Gastroclonium ovatum*, rose kalkkorstwier *Phymatolithon lenormandii* en koraalwier *Corallina officinalis*. Van de strandwacht Katwijk-Noordwijk, op 21-08 gelopen door Wil Schipper, Martin Cadée, Ellen van der Niet en Arie Twigt, kwamen ook twee meldingen. Ze vonden, op een verder vrij leeg strand, de soorten puntig korstmoswier *Caulacanthus okamurae* en struikbuiswier *Melanothamnus harveyi*.

HOLTEDIJEREN

In de lijst met waarnemingen (tweede kwartaal) van de strandwacht van Texel, die ik kreeg van Rob Dekker, stond een aantal meldingen voor deze groep. Van de zeedruif *Pleurobrachia pileus* werden er bijv. ± 250 geteld op 15-04. Op 21-05 lagen er ± 500 meloenkwalletjes *Beroë gracilis* op 'De Hors' en werd er daar ook een lampekapje *Aequorea vitrina* gezien. Het lampekapje werd ook gevonden op 27-05 (1x) en op 01-06 (5x). De meduse *Eutonina indicans* werd meerdere keren waargenomen: 1x op 13-04, 1x op 18-04, 3x op 21-04, 3x op 24-04, 1x op 07-05 en 1x op 21-05. Van *Eutonina*

Figuur 1. De kruiskwal *Gonionemus certens* (foto's: Valentin Engelbos).

indicans werd ook een massale stranding gezien door de strandwacht van Camperduin op 22-05 bij Petten en werd gemeld door Yvonne Koning. Tussen Bergen aan Zee en Egmond aan Zee lagen op 19-05 een flink aantal oorkwallen *Aurelia aurita*, ik telde er ruim 40 en dan ook nog tientallen losse fragmenten. Deze laatste soort werd ook waargenomen door de strandwacht van IJmuiden op 28-06. Dat was dan slechts één exemplaar, maar er lagen meer dan 100 kompaswallen *Chrysaora hysoscella* en ruim 1000 blauwe haarkwallen *Cyanea lamarckii* op het strand. Wilbert Kerkhof meldde een gele haarkwal *Cyanea capillata* van het strand bij Egmond op 20-06 (fig. 2).

Figuur 2. Gele haarkwal *Cyanea capillata* (foto: Wilbert Kerkhof).

Een duikwaarneming van Valentin Engelbos leverde een fraaie foto op van de kruiskwal *Gonionemus certens*. Hij zag 4 van deze beestjes tijdens een duik op 23-07 in het Veerse Meer bij Wolphaartsdijk (fig. 1). Tijdens een korexcursie bij Egmond aan Zee, in het kader van een vismonitoringsprogramma van Stichting ANEMOON onder leiding van Dennis Leeuw, werden er op 01-08 een paar kleine kwalletjes uit het water gehaald. Het bleken de soorten *Nemopsis bachei*, *Eucheilota maculata* en *Leuckartiara octona* te zijn.

WEEKDIEREN

Een klep van een geplooid zonnenschelp *Gari fervensis* werd op 18-04 gevonden door Marja van den Berg, bij paal 11 op Texel. Op 23-05 vond Marja iets moois bij paal 10: een doublet van de dichtgestreepte artemisschelp *Dosinia lupinus lincta* (fig. 3).

Figuur 3. Dichtgestreepte artemisschelp (foto: Marja van den Berg).

Figuur 4. Amerikaanse venusschelp
(foto: Marja van den Berg).

En op 07-06 vond ze bij paal 10 een topfragment van een Amerikaanse venusschelp *Mercinaria mercinaria* en dat is ook geen alledaagse vondst (fig. 4).

De geplande 2 weken Zakynthos, begin juni, werd voor mijn vrouw en mij een midweekje Zeeland. Er werd een aantal stranden bezocht en dat leverde lange lijsten met vondsten op waarvan nu een kleine selectie volgt. Het begon op 08-06 op het Banjaard strand, direct naast de Oosterscheldekering, waar ik op het

strand drie IJslandse tepelhorens *Amauropsis islandica* vond. Ook lagen daar twee fossiele purperslakken *Nucella lapillus* met een zeer grove oppervlaktestructuur. In wat meegenomen gruis zaten o.a. 6x scheefhoren *Lacuna vincta* en een witte wenteltrap *Epitonium clathratulum*. Na het inchecken bij ons onderkomen waren we ook nog even op het strand bij Dishoek en daar lagen o.a. 16x grote astarte *Astarte borealis*, 4x ovaal nonnetje *Macoma calcarea* en 5x wenteltrap *Epitonium clathrus*. Op 09-06 werd de Kaloot bezocht en daar verzamelde ik een wrattige venusschelp *Venus verrucosa*, een *Diplodonta astartea*, een *Astarte ariejansseni* en een geruite tapijtschelp *Ruditapes decussata*. Van deze laatste soort vond ik ook een exemplaar op het stukje strand naast de haveningang. Daar raapte ik ook een *Astarte obliquata obliquata*, een driehoekige astarte *Tridonta montagui*, een *Asthenotoma bipunctula* en een recent ogende verdikte fuikhoren *Nassarius incrassatus*. In wat gruis van die plek zat o.a. een *Seila trilineata*, 3x stompe ribhoren *Trophon muricatus*, 1x *Natica multipunctata*, 1x *Pteromeris corbis*, 1x *Pteromeris anceps*, 1x ovale venusschelp *Timoclea ovata* en 1x *Digitaria digitaria*.

Op 10-06 zijn we overgevaren naar Breskens en liepen we van de veerhaven naar Nieuwesluis. Op het strand bij Breskens lag een *Glycymeris obovata ringelei*, een grote zwaardschede *Ensis magnus*, 3x asgrauwe tolhoren *Gibbula cineraria*, 1x priktolhoren *Calliostoma zizyphinum*, 1x ongevekt koffieboontje *Trivia arctica* en 1x gevlekt koffieboontje *Trivia monacha*. Ook hier

nam ik wat gruis mee en daarin vond ik o.a. 1x prismatische dunschaal *Abra prismatica*, 2x tere dunschaal *Abra tenuis* (doubletten), 5x kleine platschelp *Tellina pygmaeus*, 1x papierschelp *Thracia papyracea*, 22x melkwit traliedrijf-horentje *Alvania lactea*, 1x slank gordelhorentje *Onoba aculeus*, 1x dekselhoren *Tricola pullus* en 5x muizenootje *Myosotella myosotis*.

Bij Nieuwesluis verzamelde ik alleen wat gruis en daarin zaten zes kleppen van de prismatische dunschaal *Abra prismatica*, 2x schotelhoren *Acmaea virginea*, 8x trapgevel *Propebela turricula*, 1x schuingeribde trapgevel *Oenopota rufa*, 3x gezwollen tolhoren *Gibbula tumida* en 2x gekielde kegeltolhoren *Jujubinus exasperatus*. 's Avonds was ik nog even op het strand bij Dishoek en vond daar 1x marmerschelp *Glycymeris glycymeris*, twee grote fragmenten van de paardenmossel *Modiolus modiolus*, 3x *Macoma obliqua*, 4x zwinkokkel *Venericor planicosta* (waarvan één puntgaaf) en een mooie gave olifantstand *Antalis vulgaris*.

Op de laatste dag, 11-06, nog een keer naar het strand bij Dishoek, en dat leverde o.a. een gave klep van de eierschelp *Gastrana fragilis* op. In het laatste gruis dat ik verzamelde zaten nog 38x melkwitte arkschelp *Striarca lactea* (9x doublet), 8x geplooidde rotsboorder *Saxicavella jeffreysi*, 1x dubbeltjesschelp *Lucinella divaricata*, 1x *Petalocardia pectinifera*, 1x *Varicorbula brabantica* en 1x *Alvania zetlandica*.

Henk Mulder stuurde ook een leuke waarneming. Hij vond op 10-06, op de Zandmotor, iets wat op een bal leek, maar een zeeklit *Echinocardium cordatum* was, geheel begroeid met eikapseltjes van de fuikhoren *Nassarius reticulatus* (fig. 5).

INKTVISSEN

De eerste melding van eipakketten van de gewone pijlinktvis *Loligo vulgaris* kwamen van Texel. Rob Dekker meldde er één op 23-05 bij paal 12 en op 27-05 1x bij paal 14. Op 14-05 was hij samen met Marja ven de Berg op

Figuur 5. Eieren van de fuikhoren op zeeklit (foto: Henk Mulder).

'De Hors' en ze vonden daar vier eipakketten. Op 20-06 waren ze daar weer en vonden ze er zelfs ± 25 . Ook lagen er die dag ± 25 eipakketten van de dwergpijlinktvis *Alloteuthis subulata*. Er lag ook nog een schildje van de sierlijke zeekat *Sepia elegans*. Op 28-05 waren er ook al *Loligo*-eieren gezien bij St. Maartenszee door een vriendin van Linda Keesman en bij Bergen aan Zee door Lucette Robertson. Met het korren op 20-06 bij Egmond aan Zee werden er niet alleen *Loligo*-eieren opgevist, maar werden ook juveniele inktvisen in het net gevonden. Ikzelf zag op 23-06 bij Egmond aan Zee, t.h.v. paal 41, ook een aantal eitrossen van zowel *Loligo vulgaris* als *Alloteuthis subulata*. De strandwacht van Neeltje Jans meldde op 08-06 naast tientallen schilden van de zeekat *Sepia officinalis* ook een aantal eieren van dit dier.

KREEFTACHTIGEN

Op de strandwachtlijst van Texel werden op 05-04 16 exemplaren van de grijze zwemkrab *Liocarcinus vernalis* genoteerd en op 09-04 een harig porseleinkrabbetje *Porcellana platycheles*. Bij paal 15 werd op 12-04 een stuk plastic gevonden met daarop ± 100 vulkaantjes *Perforatus perforatus*. Op 15-04 werden er ± 200 strandvlooiën gezien van de soort *Britorchestia* (*Talorchestia*) *brito*. In een oorkwal *Aurelia aurita* werden op 23-04 wel 160 exemplaren van de kwalvlo *Hyperia galba* gevonden.

Figuur 6. De havenpissebed *Ligia oceanica* (foto: Rien de Ruijter).

De helmkrab *Corystes cassivelaunus* werd ook gevonden op Texel, en wel 2x op 26-05 bij paal 10, een mannelijk en een vrouwelijk exemplaar.

Linda Keesman vond begin april een porselein krabbetje *Pisidia longicornis* bij Petten en plaatste een foto op Facebook. Peter Huwae zag dit en merkte op dat het krabje een bult had op de rechterzijde van het schild. Peter onderzocht dit verder en de bult bleek veroorzaakt door de parasitaire pissebed *Pleurocrypta porcellanaelongicornis*. Dit is mogelijk de eerste melding van deze soort van ons strand. In het CS kwam de soort in ieder geval niet voor. Eén eerdere waarneming staat beschreven in Het Zeepaard 36(4): 65-70, maar dat werd gevonden in een op zee gevangen porselein krabbetje.

Op 10-06 zag ik op het strand bij de vuurtoren van Breskens iets weglopen bij een paal van een golfbreker. Het bleek een havenpissebed *Ligia oceanica* (fig. 6) die een schuilplaats zocht. Het korren bij Egmond bracht op 20-06 drie staafpissebedden *Idotea linearis* boven water.

GEWERVELDEN

Een exemplaar van de dwergtong *Buglossidium luteum* werd op 05-04 gevonden door Rob Dekker en Marja van den Berg bij paal 13 op Texel. Op 03-05 vonden ze er nog één bij paal 12. Ook ikzelf vond een exemplaar van deze soort op 07-05 bij Camperduin (fig. 7). Op 23-04 vonden Rob en Marja, bij paal 11, een beschadigde zeeduivel *Lophius piscatorius* (fig. 8).

Figuur 7. De dwergtong *Buglossidium luteum* (foto: Rien de Ruijter).

Figuur 8. Een aangetaste zeeduivel *Lophius piscatorius* (foto: Rob Dekker).

Jacob Jes bleef ook in april zoeken naar eikapsels van haaien en roggen. Hij vond nog zeven eikapsels van de blonde rog *Raja brachyura*, 1x golfrog *Raja undulata* en 1x kleinoogrog *Raja microocellata*.

Op 07-04 werd er door Josefien de Moel bij Camperduin een kortsnuitzeepaardje *Hippocampus hippocampus* gevonden. Ook Wim Kruiswijk meldde een kortsnuitzeepaardje dat hij vond op 08-06 bij Zandvoort (fig. 9).

Wim meldde nog een bijzondere waarneming. Hij vond op 01-07 bij Zandvoort in de waterlijn een puntgave fossiele haaiantand van de witte haai *Carcharodon carcharis* van ± 4 cm (fig. 10). Wim merkte erbij op dat het vlakbij een strandtent was dus zou het een 'zakjestand' kunnen zijn, maar het blijft een hele leuke vondst. De strandwacht Katwijk-Noordwijk meldde echter op 21-08 ook een haaiantand (>4 cm) van dezelfde soort van het Katwijkse strand. Misschien

Figuur 9. Zeepaardje (foto: Wim Kruiswijk).

Figuur 10. Tand (fossiel) van een witte haai (foto: Wim Kruiswijk).

hoeven we in de toekomst niet helemaal naar Zeeland om haai-tanden te vinden?

Boet van Heugten meldde een vreemd verschijnsel dat hij zag op 04-07 bij IJmuiden. Het betreft een zgn. 'knakaal' (fig. 11). Het woord zegt het al: het is een aal met een vreemde knik in zijn lijf en het blijkt veel vaker gezien te worden langs de grote rivieren. Er wordt daarom onderzoek naar gedaan door RAVON, want een verklaring voor dit verschijnsel is er nog niet.

Figuur 11. Een aal (*Anguilla anguilla*) met vreemde knik (foto: Boet van Heugten).

Als laatste nog een bijzondere duikwaarneming van Astrid Vis. Zij zag op 29-08 een Baillon's lipvis *Symphodus bailloni* tijdens een duik bij Schelp-hoek (fig. 12).

e-mailadres van de CS-man:
rien-tien@ziggo.nl

Figuur 12. Baillon's lipvis *Symphodus bailloni* (foto: Richard de Haan).